"שִׂמְחָה לָאִישׁ"

עַל

רֹאשׁ חֹדֶשׁ

מֵאֵת רֹאשׁ חֲבוּרָתֵנוּ חָסִידֵי בְּרֶסְלֶב
הָאִי"ש אֲשֶׁר עַל הָעֵדָה

מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ חָרַ"ת
רַבִּי יִצְחָק שִׁמְוּאֵל אַהֲרֹן לָעֶזֶר שְׁלִיט"א

יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי
חָסִידֵי בְּרֶסְלֶב
יַבְנְאֵל

רְמָזֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ

א

'כִּי בְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בָּחַרְתָּ מִכָּל הָאֻמּוֹת, וְחֻקֵּי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָהֶם קָבַעְתָּ' (בִּרְכַּת "מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים").

וְיֵשׁ לְהָבִין, מַה הַטַּעַם שֶׁדַּיְקָא בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ מַזְכִּירִים אֶת הַלָּשׁוֹן "קָבַעְתָּ"?

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָן י וְחֵלֶק ב סִימָן א): שֶׁשֹּׁרֶשׁ הַתְּשׁוּבָה הוּא רֹאשׁ חֹדֶשׁ, כִּי בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: 'הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה עַל שֶׁמִּעַטְתִּי אֶת הַיָּרֵחַ', שֶׁזֶּהוּ הַשָּׁעִיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בְּמִדְבַּר כח, טו): "לְחַטָּאת לַה' " (עַיֵּן שַׁבּוּעוֹת ט.), וְהַיְינוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָשָׂה דָּבָר שֶׁהָצְרַךְ לְהִתְחָרֵט עָלָיו, עַל כֵּן אֵין לָנוּ לְהִתְבַּיֵּשׁ לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה וְכַפָּרָה עַל חֲטָאֵינוּ וּלְהִתְחָרֵט עֲלֵיהֶם, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב.

וְזֶהוּ 'וְחֻקֵּי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָהֶם קָבַעְתָּ', וְהַמִּלָּה "קָבַעְתָּ" הִיא מִלְּשׁוֹן גְּזֵלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי כב, כג): "וְקָבַע אֶת קֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ" (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָן רפד), הַיְינוּ שֶׁכְּבָיְכוֹל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָשָׂה דָּבָר בִּגְזֵלָה וְהַעֲרָמָה דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁמִּעֵט אֶת הַיָּרֵחַ וְהִתְחָרֵט עַל כָּךְ, כְּדֵי שֶׁנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יוּכְלוּ לְהִתְחָרֵט וּלְבַקֵּשׁ סְלִיחָה וְכַפָּרָה עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם.

וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִים לְ**'וְחֻקֵּי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָהֶם קָבַעְתָּ'**, וְהַמִּלָּה "חֹק" הִיא מִלְּשׁוֹן מָזוֹן (עַיֵּן בֵּיצָה טז.), הַיְינוּ שֶׁזּוֹכִים לְהַמְשִׁיךְ חֹק וּמָזוֹן לִנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי הַמְקַטְרְגִים רוֹצִים לִמְנֹעַ, חַס וְשָׁלוֹם, אֶת הַהַשְׁפָּעוֹת הַטּוֹבוֹת, אֲבָל עַל יְדֵי הַתְּשׁוּבָה שֶׁל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הֵם זוֹכִים לְסָתֹם אֶת פִּיהֶם, וְלִגְזֹל מִיָּדָם אֶת כָּל הַשֶּׁפַע.

וְהִנֵּה רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (תּוֹרָה א הַנַּ"ל): שֶׁזֶּהוּ חֶסֶד גָּדוֹל מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁקָּבַע לָנוּ אֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין, דַּיְקָא בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ הַתְּשׁוּבָה, כַּנַּ"ל, כִּי אִם רֹאשׁ הַשָּׁנָה לֹא הָיָה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, אֵיךְ הָיִינוּ מְרִימִים אֶת פָּנֵינוּ לְבַקֵּשׁ כַּפָּרָה מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל עַכְשָׁו, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ מִתְחָרֵט וּמְבַקֵּשׁ כַּפָּרָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, גַּם אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְהִתְחָרֵט וּלְבַקֵּשׁ סְלִיחָה וּמְחִילָה בְּיוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּלְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה וּמְבֹרֶכֶת, עִם

כָּל מִינֵי הַשְׂפָעוֹת טוֹבוֹת בְּחֹק וּבְמִזוֹנָא רְוִיחָא, עַיִן שָׁם.

וְזֶה מַה שֶּׁאָנַחְנוּ אוֹמְרִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (תְּהִלִּים פא, ה): "כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא", הַיְנוּ שֶׁנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יְכוֹלוֹת לְבַקֵּשׁ שֶׁפַע וְחֹק שֶׁל מָזוֹן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא גַּם "מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב" כְּבָיכוֹל, שֶׁהֲרֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָשָׂה מִשְׁפָּט לְמַעְלָה גַּם לְעַצְמוֹ עַל שֶׁמֹּעט אֶת הַיָּרֵחַ, וְאָמַר 'הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה', וְאִם כֵּן, גַּם אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לִפְעֹל שֶׁיִּהְיֶה נִשְׁפָּע עָלֵינוּ כָּל מִינֵי הַשְׂפָעוֹת טוֹבוֹת בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת.

וְעוֹד יֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי דִּבְרֵי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (נֹחַ סה.): 'תָּא חֲזֵי, בְּכָל רֵישֵׁי יַרְחָא וְיַרְחָא, כַּד סִיהֲרָא מִתְחַדְּשָׁא, יָהֲבִין לֵיהּ לְהַאי קֻרְבָּנִין, לְאִתְעַסְקָא בֵּיהּ וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחוּלָקֵיהּ, וְיֵהָא סִטְרָא דְּיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ, בְּגִין דְּיִתְאַחֲדוּן בְּמַלְכֵיהוֹן, וְדָא אִיהוּ שָׂעִיר, בְּגִין דְּאִיהוּ בְּחוּלָקָא דְּעֵשָׂו, דִּכְתִיב בֵּיהּ שָׂעִיר (בְּרֵאשִׁית כז, יא) "הֵן עֵשָׂו אָחִי אִישׁ שָׂעִר", וְעַל דָּא אִיהוּ אִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחוּלָקֵיהּ, וְיִשְׂרָאֵל אִינוּן מִשְׁתַּמְּשִׁין בְּחוּלָקֵיהוֹן, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב (תְּהִלִּים קלה, ד) "כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ"' [בֹּא וּרְאֵה, בְּכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ, כְּשֶׁהַלְּבָנָה מִתְחַדֶּשֶׁת, נוֹתְנִים לְאוֹתוֹ קֶרֶן כָּל בָּשָׂר מִשָּׂעִיר הַחַטָּאת חֵלֶק נוֹסָף עַל מַה שֶּׁהוּא רָגִיל לְקַבֵּל מִשְּׁאָר הַקָּרְבָּנוֹת, כְּדֵי שֶׁיִּתְעַסֵּק בּוֹ וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ, וְאָז יִהְיֶה חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְבַדָּם, כְּדֵי שֶׁיִּתְאַחֲדוּ בְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְהַחֵלֶק הַנּוֹסָף שֶׁמְּקַבֵּל הַקֶּרֶן כָּל בָּשָׂר הוּא חֵלֶק מִשָּׂעִיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ, לְפִי שֶׁהַשָּׂעִיר הוּא חֶלְקוֹ שֶׁל עֵשָׂו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "הֵן עֵשָׂו אָחִי אִישׁ שָׂעִר", שֶׁזֶּה מְרַמֵּז שֶׁהוּא מְקַבֵּל חֶלֶק מֵהַשָּׂעִיר, לָכֵן הַסִּטְרָא אָחֳרָא מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ, הַיְנוּ בְּתַמְצִית הַשֶּׂפַע שֶׁמְּקַבֵּל מֵהַקְּדֻשָּׁה, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּחֶלְקָם, שֶׁהוּא עִקַּר הַשֶּׂפַע דִּקְדֻשָּׁה, כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּחַר בָּהֶם לָתֵת לָהֶם אֶת עִקַּר הַשֶּׂפַע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ"]**,עַיִן שָׁם.**

וְלָכֵן שַׁפִּיר הָרָאשֵׁי תֵּבוֹת שֶׁל "וּשְׂעִיר עִזִּים **אֶחָד לְחַטָּאת לַהֲוָיָ"ה**" (בַּמִּדְבָּר כח, טו) עוֹלִים בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **סַמָּאֵ"ל**, וְכֵן הַמִּלָּה "**וּשְׂעִיר**" הִיא נוֹטָרִיקוֹן שֶׁל **עֲשָׂיו רָשָׁע**, כִּי שָׂעִיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ הוּא חֶלְקוֹ שֶׁל הַסִּטְרָא אָחֳרָא וְעֵשָׂו הָרָשָׁע, וְעַל יָדוֹ מְבַטְּלִים אֶת הַקִּטְרוּג שֶׁלּוֹ, כַּנַּ"ל. נִמְצָא, שֶׁדַּיְקָא עַל יְדֵי שָׂעִיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ יֵשׁ כֹּחַ לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, לְהִפָּרֵד מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא לְגַמְרֵי וּלְהִתְאַחֵד עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

וְזֶהוּ 'כִּי בְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בָּחַרְתָּ מִכָּל הָאֻמּוֹת', וְרָצִיתָ לְהַדְּבֵק בָּהֶם בִּלְחוֹדֵיהוֹן, וְלָכֵן **'וְחֻקֵּי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָהֶם קָבַעְתָּ'**, וְהַמִּלָּה "קָבַעְתָּ" הִיא מִלְּשׁוֹן גְּזֵלָה, כַּנַּ"ל, הַיְנוּ שֶׁכְּבָיכוֹל גָּזַלְתָּ מֵהֶם קָרְבָּן, שֶׁהוּא שָׂעִיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ, שֶׁיִּתְּנוּ אוֹתוֹ לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא, שֶׁהוּא עֵשָׂו אִישׁ שָׂעִיר, אֲבָל בָּאֱמֶת, עִקַּר כַּוָּנָתְךָ הוּא שֶׁתִּפָּרֵד הַסִּטְרָא אָחֳרָא מֵעֲלֵיהֶם, וְהֵם יִשָּׁאֲרוּ לְחֶלְקְךָ בִּלְבַד.

וְעַל פִּי זֶה יוּבַן מַה שֶּׁאָנַחְנוּ אוֹמְרִים **בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ** (בִּרְכַּת "מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים"): 'רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמְּךָ נָתָתָּ, זְמַן כַּפָּרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתָם, בְּהִיוֹתָם מַקְרִיבִים לְפָנֶיךָ זִבְחֵי רָצוֹן, וּשְׂעִירֵי חַטָּאת לְכַפֵּר בַּעֲדָם, זִכָּרוֹן

לְכָלָם יִהְיוּ, וּתְשׁוּעַת נַפְשָׁם מִיַּד שׁוֹנֵא, מִזְבֵּחַ חָדָשׁ בְּצִיּוֹן תָּכִין וְעוֹלַת רֹאשׁ חוֹדֶשׁ נַעֲלֶה עָלָיו וּשְׂעִירֵי עִזִּים נַעֲשֶׂה בְרָצוֹן', וְלִכְאוֹרָה יִפָּלֵא, הֲרֵי בַּתְּחִלָּה אוֹמְרִים 'זִבְחֵי רָצוֹן וּשְׂעִירֵי חַטָּאת', מַשְׁמַע שֶׁשְּׂעִירֵי חַטַּאת לֹא נַעֲשִׂים מֵרָצוֹן, וְאִם כֵּן, אֵיךְ אוֹמְרִים אַחַר כָּךְ 'וּשְׂעִירֵי עִזִּים נַעֲשֶׂה בְרָצוֹן'?

אֲבָל הַתְּשׁוּבָה הִיא, שֶׁבָּעוֹלָם הַזֶּה עֲדַיִן צְרִיכִים לָתֵת חֵלֶק לְסִטְרָא אָחֳרָא, וְהַנְּתִינָה הַזּוֹ הִיא בְּדֶרֶךְ שֶׁל קֶבַע וּגְזֵלָה, כַּנַּ"ל, וְלָכֵן הִיא עֲדַיִן לֹא נִקְרֵאת "שְׂעִירֵי רָצוֹן", וְעַל יָדָהּ אֲנַחְנוּ נִצּוֹלִים מֵעֲשָׂו אִישׁ שָׂעִיר, וּכְמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים: 'וּתְשׁוּעַת נַפְשָׁם מִיַּד שׁוֹנֵא', שֶׁהוּא עֵשָׂו אִישׁ שָׂעִיר הַשּׁוֹנֵא לְיַעֲקֹב, אֲבָל לֶעָתִיד לָבֹא, שֶׁ'מִּזְבֵּחַ חָדָשׁ בְּצִיּוֹן תָּכִין', וְלֹא נִצְטָרֵךְ לָתֵת חֵלֶק לְסִטְרָא אָחֳרָא, כִּי הִיא תִּפָּרֵד לְגַמְרֵי מֵעַל יִשְׂרָאֵל, אֲזַי "וּשְׂעִירֵי עִזִּים נַעֲשֶׂה בְרָצוֹן", כִּי הַנְּתִינָה הַזּוֹ כְּבָר לֹא תִּהְיֶה בְּדֶרֶךְ קֶבַע וּגְזֵלָה, אֶלָּא רַק בְּרָצוֹן וּבְחֶפְץ שָׁלֵם, כְּדֵי לְהִדָּבֵק בַּבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

וְעוֹד יֵשׁ לוֹמַר, כִּי הִנֵּה אוֹר הַלְּבָנָה מְרַמֵּז עַל אוֹר הָאֱמוּנָה, כִּי כְּמוֹ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג אֶת אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהוּא אוֹר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, אֶלָּא עַל יְדֵי הַלְּבָנָה, כְּמוֹ כֵן אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא אוֹר עֶלְיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, אֶלָּא עַל יְדֵי הָאֱמוּנָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א סִימָן א וּפֵרוּשׁ "שְׁפַת הַנַּחַל" שָׁם), וּכְמוֹ שֶׁאוֹר הַלְּבָנָה מֵאִיר דַּיְקָא בַּלַּיְלָה, כְּמוֹ כֵן עִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת בֶּאֱמוּנָה הוּא בַּלַּיְלָה, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים צב, ג): "וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת" (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק ב סִימָן ה).

וְזֶהוּ 'וְחֻקֵּי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָהֶם קָבַעְתָּ', וְהַמִּלָּה "**קָבַעְתָּ**" עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **עֵת אֱמוּנָה**, הַיְנוּ שָׁעַת מוֹלַד הַלְּבָנָה, שֶׁהוּא בַּלַּיְלָה, הוּא הָעֵת וְהַזְּמַן הַמְסֻגָּל לְהִתְחַדֵּשׁ בְּאוֹר הָאֱמוּנָה, **וְהָבֵן הֵיטֵב**.

בְּכָל עִנְיְנֵי הַגְּלִיּוֹן נָא לִפְנוֹת לְמֵיוֵיל:
m.l.mohorosh@gmail.com